Ч. 3 . (530.). Львів, неділя дня 18 лютого 1917 Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

політична, економічно-суспільна й літературна часопись.

Ціна примірника 10 сот. На провінції 12 сот. В зайнятих теріторіях 4 коп.

Виходить що дня рано кромі понеділка

Умови передплати у Львові:	
На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

В краю і державі:	
На рік	32·— К.
„ півроку	16·— „
„ чвертьроку	8·— „
„ місяць	2·70 „

За границю:	
В Німеччині	37 мар.
В Америці	11 дол.
В инших державах	54 фр.

Чи треба нам зорґанізованя краєвої опіки над дітьми?

(Реферат о. В. Лициняка виголошений на зборах 13. с. м. в „Укр. Бесіді" у Львові).

Попри многі иньші, дуже великі нещастя, які теперішна війна нанесла вже дотепер нашому народови, одним без сумніву з найбільших є масове сирітство зі всіми наслідками, які воно з конечности за собою потягне.

Нема вправді поки що статистики, яка би цифрами промовила до нашого переконаня, але вже на основі тих даних, про котрі довідуємось з дневників — як н. пр. що між 40.000 населеня, евакуованого зі східної Галичини до західної, находить ся аж 17.000 дітий в крайній нужді;

число сиріт і занедбаних дітий зросте в сотки тисячів!

Що їх чекає?

Більшій части тих дітий грозить рішучо небезпека смерти з причини незвичайно тяжких обставин, особливо по містах, а се: через брак одежі, через зимну і мокру хату; не забуваймо, що се орґанізми, які що йно розвивають ся, і є вони вже третий рік без молока, без хліба, каші і др. поживних артикулів, а при тім виставлені на студінь.

Річ ясна, що серед таких обставин більша половина дітий не є в силі ведержати

Я лишаю наразі на боці другий важний момент, т. є. повне занедбане духового вихованя у дітий в часі війни, се — що діти не маючи ніякої опіки, або тільки опіку слабої матери, дичіють в застрашаючий спосіб, — а хочу звернути увагу тільки на чисто фізичне житє і кажу, що нашому народови, більше чим кождому другому в Галичині грозить страшна депопуляція і деґенерація,

Ся велика небезпека є для нас ще о стільки небезпечнійшою, що ми її на жаль не бачимо і не оцінюємо належно її розмірів і наслідків, — а вона таки іствує, зближає ся до нас — і то з такою зелізною, невідкличною, конечностю, що навіть при найбільшім напруженю сил зможемо її тільки зменшити, але зовсім її усунути не потрафимо.

Кажу — при найбільшім напруженю сил — т. зн. маю на думці таку акцію, до якої станув би весь наш орієнтуючий ся загал і доложив всіх сил, щоби зменшити то нещастє, яке висить над нами.

Тимчасом такої акції у нас цілком не видко, а що найсумнійше, то ся обставина, що мало є людий, які взагалі інтересують ся сею справою.

Щож зроблено доси у нас в напрамі опіки над дітьми?

В грудни 1915 р. отворено у Львові заходом невеликого гуртка людий сирітський заклад ім. митр. Шептицького і поміщено в нім дотепер 200 сиріт.

В три місяці пізнійше повстала така сама інституція в Перемишли і пригорнула дотепер около 300 сиріт.

Праця — праця сих двох Комітетів заслугує на повне признане і наша суспільність може бути вдячною тим людям, що вже другий рік жертвують свої труди для загальної справи.

Однак все те, що доси зроблено, є тільки дрібною частиною тої праці, яка повинна і мусить бути зробленою, коли депопуляція і деґенерація не має прибрати прямо катастрофальних для нашого народа розмірів.

Др С. Витвицький, мабуть одинокий, що з поза Комітету забрав 1. с. м. прилюдно голос в справі сиріт, каже дуже слушно, що „стільки України, скільки Українців". Так, на вітно не придадуть ся всі концепції наших політиків, даремними будуть всі жертви житя і крови наших героїв, шкода говорити про економічну відбудову краю, як не буде для кого його відбудовувати, як з під наших ніг усуваєсь фундамент народної будівлі!

Коли горить хата, то прецінь ратуємо з неї в першій мірі найцінніще дочасне добро, т. є житє людське, а доперва відтак добро матеріяльне.

Чомуж суспільність наша не бачить того, що тепер горить наша народна хата і що з тої пожоги треба насамперед ратувати житє людське, бо тільки тоді буде з ким і для кого зачинати кожду иньшу працю; той клич ратованя людського житя є нині моральним приказом нашої народної совісти і ми відповімо за него перед Богом, історією і народом!

З житя апостата.

Серед галицької інтеліґентної суспільности шістдесятих років минулого віку викликувала чи не найбільше одушевлене справа обрядова. Перед нею уступали на дальший плян всі иньші, хотьби як важні не то церковні, але й національні та політичні питаня. Обрядовщиною захоплювали ся однаково, старі й молоді, приклонники поґодінської кольонії, орґанізованої від десятка літ Денисом Зубрицьким і молоденькі студенти по ґімназіях та у львівськім університеті, ґуртовані Данилом Танячкевичем у громади в імя українських ідеалів.

Ні одна справа не успіла зєдинити так дуже розбіжних віком і національними поглядами людий, як обрядова. Старі і молоді, русофіли і Українці ховали по церквах дзвінки, не клякали, заслонювали занавісою царські ворота в хвилі переміни хліба і вина в тіло і кров Христа, причащали ся, стоячи зі зложеними навхрест руками, або й спорили з Поляками на обрядові теми.

Нема сумніву, що реформа обряду була вказаною. Богослужене по церквах відправлювано тоді на лад латинників. По „благословенно царство" співали дяки зараз „Єдинородний", а сьвященник відчитував по тихо ектенію. Відтак після амінь-я слідувала пісня „Сьвятий Боже", почім читано апостола і евангелію. Дальшу ектенію пропускали сьвященики аж до Херувимської пісні (без обходу з дарами), опісля йшло „Вірую", осьвячене дарів і зараз по „Тебе поєм" і „Достойно", „Очче наш" і т. и. *).

Та хоть треба було реформи, то годі не завважати, що поведено її невідповідною дорогою. Духовенство почало очищувати обряд на власну руку, без дозволу владик, без собору, а навіть без взаїмного порозуміня. Кождий „очищував" обряд, як хотів, а наслідком сего витворив ся в Галичині обрядовий хаос. У відправі по церквах не було однопільности. До переведеня реформи треба було основних студий, до яких знов реформатори не квапили ся. При реформі подбано більше о зверхні форми, чим про зрозуміне обряду. Сьвященники запускали бороди, але духа обряду мало хто розумів.

До сильного спопуляризованя обрядової справи не мало причинила ся преса, а головно „слово", яке протягом поверх десяти літ містило сотки статий і заміток на тему златинщеня обряду в Галичині і Холмщині. Не мовчала також польська преса, а передовсім „Gazeta Narodowa" і „Dziennik polski", які в обрядовщині бачили небезпеку для католицизму. Доходимо до полеміки палкої, острої, безглядної, яка ще більше справу популяризувала.

Та хоть реформа обряду була оправданим домаганем нашого духовенства, то всеж таки годі не згодити ся з поглядом д-ра Остапа Терлецького, що саме вона вказувала, на якій низкій степени стояло тоді образоване нашої інтелїґенції, в яких тісних границях обертав ся її світогляд, коли така дрібна справа могла для неї набрати такої ваги. Польський патріотизм мав рівнож своє оперте у церкві, але тут справа стояла инакше. Поляки у своїй церкві вели патріотичні демонстрації не церковного, але політичного характеру, співали патріотичні пісні, слухали патріотичних проповідий. З церковної амбони оповідано їм про недолю братів, що проливали кров за незалежність народа, про мучеників, катованих у тюрмах і на Сибіри. І коли вони, упоєні патріотичним одушевленем, виходили з церкви на світ, то їх тут чекала кипуча діяльність революційна. Було се житє з глубоким внутрішним змістом, у якім кождий, старий, чи молодий мав що робити, мав чим заняти розум і серце.

А тимчасом у нас, в розгарі обрядової боротьби, молодіж вважала патріотичним обовязком, сповнити усї церковні функції, щоби в сей спосіб виявляти свою приналежність і любов до руського народа. Коли раз Остап Терлецикий, тоді ученик станиславівської ґімназії ударив в церкві яких двіста поклонів, кликнув до него товариш Поляк: „Oto patryota ruski! My krew przelewamy za niepodległość, a oni w prochu się walają" *).

Прикрий був се заміт, але й оправданий, бо обрядовщина вже в способі переведеня була засуджена на невдачу. В додатку, декуди захоплював ся нею нарід, а були місцевости, як прим. Радимно, в яких обрядовщина викликувала перехід на латиньство. („Слово" 1863 р. ч. 6.).

А містила в собі обрядовщина поважну небезпеку для унїятської церкви, бо взяли її в свої руки люди не то під національним оглядом, але й під релігійним крайно непевні. На перше місце вибив ся тут о Іван Наумович, а поріч него оо. Маркил Попель, Лука Цибик та иньші одиниці, що скорше, чи пізнійше опинили ся поза церквою, яку хотіли реформувати.

Щоби не бути голословним, я подаю доказ на те, як мало було привязаня до унїятської церкви у Наумовича в р. 1862, коли він вже тоді важив ся кинути погрозу, що перейде на православє.

Ся погроза вяже ся тісно з обрядовою справою, против якої виступили владики, яких немовби нарочно обрядовці злегковажили. Наумович був тоді парохом в Кростні, а що мав вплив між парохіянами, зреформував на власну руку церковні обряди. Коли його візвав митр.

*) Анатоль Вахнянин: „Спомини з житя" Львів 1908. стр. 60.

*) Др. Остап Терлецький: Галицько-руське письменство 1848—65. Львів 1903. стор. 87—92.

Се праця того рода, що: 1) не сьміє бути не зробленою, 2) не можемо допустити до сего, щоби хто иньший нас в тім виручив.

Уважаю за річ злишну наводити мотиви до тих обох речень, бо маю честь промовляти до самих інтеліґентних слухачів, які добре мене розуміють.

Длятого, щоби не гаїти часу, переходжу до властивої річи, т. є. як повинна би виглядати така наша краєва орґанізація.

В цвітни 1916 р. звиджував я деякі німецькі захисти у Відни і коло Відня, при сій нагоді був я в Zentralstelle für Kinderschutz u. Jugendfürsorge, яку отворено мабуть ще перед 10 літами при мін. внутр. справ, а котрої управителем є тепер мініст. секр. др. Ледерер, а вкінци старав ся також пізнати орґанізацію Militär-Witwen u. Waisenfond, якого предст. є б. міністер ґр. Вікенбурґ.

З розмови з обома тими панами зрозумів я, що центральні власти будуть субвенціонувати акцію опіки над дітьми в поодиноких краях, але хотять мати до діла тільки з краєвою репрезентацією, а не з поодинокими, льокальними захистами.

Річ впрочім зовсім зрозуміла.

Звідтам поїхав я до Берна на Моравії, де опікою над німецькими дітьми займаєсь окреме товариство на статутах під назвою: „Deutsche Landeskommission für Kinderschutz und Jugendfürsorge“ in Mähren; душею сего товариства є його секретарка, панна Марґарета Роллер, б. учит. школи виділ., про яку вже у Відни говорено мені, що се ein weiblicher Apostel.

Вона зрезиґнувала з учит. посади, бо її в школі було тісно, не могла позбутись гадки, що рівночасно, коли вона учить в клясі, яких 50 дітий гинуть в краю без опіки тисячі дітвори її дорогого народа.

Отже покинула школу і посвятилась орґанізаційній праці для цілого краю.

Ся пані представила мені дуже ввічливо в головних начерках суть роботи товариства, його орґанізацію і дотеперішні успіхи.

А коли відтак оглянув я ще міський уряд опіки над дітьми і побачив, як там знають про кожду німецьку дитину, в чиїх вона руках і що з нею дієсь, то мені отворились очи і я зрозумів, що ми під тим зглядом находимось о добрих 28 літ позаду за Німцями, та що нема пильнійшої, більше реальної і богатшої в успіх „політики“, як взятись нам безпроволочно до такої самої праці для нашого народа.

Для пояснення скажу наперед, що на Моравії жиє 70 прц. Чехів, а тільки 30 прц. Німців, отже Німці мусять уживати великого вкладу енерґії, щоби устоятись перед чеським заливом — і саме длятого їх тамошна орґанізація і ті способи, якими вони боронять себе перед счехизованем, надають ся найкрасше для нас до наслідованя.

Зараз по повороті з Берна виготовив я 7. мая 1916 р. загальний начерк такої орґанізації для нас, розіслав всім членам „Укр. єпарх. Ком. опіки над воєн. сир.“ у Львові і деяким особам з поза Комітету.

Дотичне моє внесенє звучало так:

„Ходить о те, щоби обняти пляновою і систематичною опікою всі ті українські діти в Галичині (сироти, неправесні, занедбані, убогі і хорі), котрі такої опіки конче потребують, позаяк без неї можуть або передчасно умерти, або удержати лихе виховане, або виховатись не для свого народа.

Що така пляново зорґанізована опіка над дітьми цілого краю від хвилі їх уродженя, аж до повного виховання, є в практиці можливою до переведеня; о тім поучує нас діяльність того рода товариств в Німеччині і Чехах, а особливо світла і прямо взірцева орґанізація, яку перевела Берненська „Deutsche Landeskommission für Kinderschutz und Jugendfürsorge“ in Mähren. На взір сеї німецької орґанізації пропоную, щоби по мисли закона з 15 листопада 1867, в. з. д. 134 повстала як найскорше у Львові:

I.

„Українська Краєва Комісія опіки над дітьми і молодіжю“ в Галичині, якої задачію, як централї, булоб:

1) переведене пляновоі орґанізації опіки над дітьми в цілім краю,

2) заступати справу перед властями,

3) звязь з інституціями, котрі займають ся дітьми і молодіжю,

4) ширити ідею плеканя дитини і давати почин до всего, що стремить до сеї цїли,

5) устроювати фахові курси, брати участь в конґресах, слати меморіяли і прч.,

6) уділювати потрібних в тій области порад і пояснень*).

Відки взяти на сю цїль гроший?

Поминаю сю обставину, що на час війни і через рік по війні буде правительство давати гроші на воєнні сироти, беру тільки нормальні часи і наводжу наразі ось що:

1) членські вкладки,

2) сотикові тижневі збірки між українською молодіжю всіх шкіл в Галичині,

3) збірка в краю в „день дитини“,

4) участь в доходах Staatswohltätigkeitslotterie,

5) записи

6) евент. збірка в Америці,

7) підмоги державні і краєві.

Ся краєва Комісія покликує до житя в кождім судовім повіті.

(Кінець буде.)

*) Значить ся, централя мала би дві головні задачі: орґанізацію і репрезентацію. — Як виглядає в практиці брак такої краєвої репрезентації у нас, поясню одним бодай примірoм з послідних місяців. Зі збірки „Тижня Червоного Хреста“ призначено на убогі діти в Галичині квоту щось понад 333.000 К.; позаяк не було ніяких иньших орґанізацій опіки над дітьми в Галичині, які мали би право називатись краєвими, тільки т. зв. „Wschodnio-galicyjski Komitet krajowy ochrony dzieci i pieczy nad młodzieżą“ при Президії ц. к. висшого Суду краєвого у Львові і такий самий при Президії висшого Суду краєвого в Кракові для західної Галичини, длятого віденська централя „Червоного Хреста“ виплатила цілу повисшу суму на їх руки; з того припало 170.000 корон для східної Галичини. В листопаді мав львівський Комітет засідане, на якім розділювано з сеї квоти підмоги тим товариствам і комітетам, що займають ся опікою над дітьми, — отже на українські цїли признано всего 31.500 К.!

Спосіб зголошуваня воєнних шкід.

Поміч для селян і підприємців.

(Радимо сю статю заховати. Інтеліґенцію просимо о ласкаві поученя і поміч в сих справах неграмотним і півграмотним).

В попереднім нашім повідомленю в „Українськім Слові“ з 13 лютого с. р. про „Поміч для селян“, бачимо що всі селяне (також підприємці, як низше), які понесли шкоди в наслідок воєнних подій мають право жадати від ц. к. будівельних експозитур субвенції в натурі або грошах, зглядно від гал. Воєнного Кредитового Заведеня у Кракові або від „Земельного Банку Гіпотечного“, чи „Краєвого Союза Кредитового“ у Львові, або „Руської Щадниці“ в Перемишли низькопроцентової позички. Хто отже досі того ще не використав, нехай зголосить ся або особисто у свого управителя ц. к. будівельної експозитури і зажадає чого йому треба, найліпше з відповідним письмом у руці, або наколи особисто не може там явити ся, нехай зверне ся письменно почтою з представленем своїх шкід і бажань що до відбудови, зглядно до висше наведених фінансових інституцій що до позички.

Зазначуємо, що ц. к. будівельні експозитури ділають з рамени ц. к. намісництва — Краєвої Централї для господарської відбудови Галичини і думаємо, що треба також звернути ся з другим таким самим письмом до ц. к. намісництва — Краєвої Централї для господарської відбудови Галичини як вони того жадають, в якім треба зазначити, що в тій самій справі звернено ся вже до ц. к. будівельної експозитури в тій а тій місцевости.

Зголошувати шкоди найліпше є на формулярах, які видала друкарня І. Єґера, Львів Пасаж Гавсмана ч. 5, які можна і в нас дістати за зворотом ціни і пересилки.

Формулярів тих є кілька родів на ріжні зголошеня як: воєнних чинштів, в польсько-українській мові, реклямацій рільників і реклямацій иньших катеґорий в німецькій мові і що нас тут найбільше обходить, всі в польсько-українській мові.

Формуляр А. Зголошене шкід спричинених війною в рільничих підприємствах. — Ціна 40 сот.

Формуляр В Для властителів торговельного, промислового або гірничого підприємства та для пошкодованих всіх иньших звань або зарібкових галузий (з виїмком рільників), Загальне зголошене воєнних шкід. — Ціна 40 сот.

Формуляр С. Для властителів торговельного, промислового або гірничого підприємства та для пошкодованих всіх иньших звань або зарібкових галузий (з виїмком рільників). Окреме зголошене шкід війною заподіяних властителеви підприємства на власности положеній поза місцем виконуваня підприємства. — Ціна 40 сот.

Формуляр D. Зголошене меньших шкід воєнних (до 1000 корон). — Ціна 12 сот.

(На пересилку і опаковане сих друків треба долучити, на случай замовленя в нашім бюрі, 20 сот. на звичайну посилку, зглядно 60 сот. на поручену. Гроші посилати найліпше в марках).

Кому остаточно справляє трудність виготовленя відповідного поданя, спроваджене і виповнене сих формулярів і кому не залежить на приспішеню справи, а противно на протягненю її на довгі місяці, той нехай напише принайменьше сейчас „поручено“ лист або кореспондентку і подасть там місцевість і дату, свій точний адрес, рід шкоди і прошене о поміч в натурі або грошах яко субвенцію, зглядно о низькопроцентову позичку.

Звертати ся з письмами загалом треба з одної сторони до своєї ц. к. будівельної експозитури а з другої з таким самим письмом, що вже впрочім висше сказано, до ц. к. намісництва — Краєвої Централї для господарської відбудови Галичини у Кракові, вул. Чиста ч. 16 для відбудови рільництва Секція І, зглядно Ринок ч. 30, для відбудови торговлі і промислу Секція III.

Українське Товариство для підпираня ремесла і промислу, Львів, вул. Зіморовича 20.

Світова війна.

Зединені Держави занепокоєні.

ЛЬОНДОН. З Вашинґтону доносять: Ситуація на Кубі і в Мексіку викликує велике занепокоєне в Зединених Державах. На Кубі вибухла поважна революція. Коли правительство Куби не зуміє привернути ладу, Америка буде інтервеніювати.

Революційна пропаґанда в Росії.

КОПЕНГАГА. Російські дневники доносять: 11 соціялістів, членів Думи, що належать до головного заряду воєнного комітету, увязнено під замітом, що допустили ся діл звернених проти публичного безпеченства. Слідство виказало.

Якимович до виправданя, Наумович явив ся у него і дістав порученє, остати при давних обрядах аж до скликаня собору. Та тут знов громадяни спротивили ся і про давні обряди чути не хотіли. Повідомив про се Наумович митрополита, а останний візвав його до письменного виправданя. Коли воно на час не наспіло, др. Григ. Якимович засудив о. Наумовича дня 24. II. 1862 р. на 14 днів реколекцій „під сходками у св. Юра“ за непослух.

Була се кара без сумніву тяжка. В „Згадках із семинарицького житя у Львові“ о. Вас. Чернецького (Діло за рік 1888 ч. 84.) читаємо про сї реколекції „in domo correctionis“ (в домі поправи) отсї подробиці: „В однім із побічних каплиць церкви сьв. Юра містила ся лавочка, на якій засідали реколєктанти. Одного з них вживано на діякона при недільній літурґії. Сумно було дивити ся на нещасних, яких задля людських слабостий треба було умістити в далекім монастири, а не виставляти на посміховище львівської публики в архикатедральній церкві. Пониживані і попихані церковною прислугою, вони часто витягали до нас (питомців) свої руки о грошевий даток, а ми їм не відмовляли.

Зі знесенем реколекцій, званих „під сходками у сьв. Юра“, де поміщувано засуджених на кару презвітерів з перемиської і львівської єпархії“, знесено також ганьбу, яку всі виділи і чули, окрім тих, яким на честь підвластного духовеньства найбільше повинно було залежати. Наставниками реколекційного дому були зразу о. Василь Созанський, а опісля о. Йосаф Кульчицький“.

(Кінець буде.)

що вони випрацювали плян революції, яка мала огорнути цілу Росію

КОПЕНГАҐА. З Петрограду доносять, що на міністра марнарки Григоровича виконано на улиці револьверовий замах. Двох незнаних людий заатакувало його, але він був також уружений і своєю зимною кровію зумів зігнати напасників, котрі нерозпізнані втікли.

Портуґальська поміч для коаліції.

БЕРЛІН. З транспорту військ, котрий морською дорогою д. 21. січня вирушив з Портуґалії до Франції, прибуло на місце призначення після вісток з Еспанії, тільки пять чи шість баталіонів піхоти. Решта кораблів вернула до Лісбони. Причина невідома. Припускають, що вибух бунт.

Перед рішенєм Америки.

ГАҐА. В Новім Иорку відбули ся великі демонстрації за миром, причім товпа співала німецькі пісні. Бесідники ганили остро Вільзона за те, що зірвав зносини з Німеччиною. Посередняча акція швайцарського посла зробила сильне враженє. Знати, що в души Американця живе велика любов мира і ненависть війни.

ХРИСТІЯНІЯ. Дневники доносять з Вашингтону: Політика Вільзона, котру його приклонники називають нерішучою, викликує в Америці розчароване. Невдоволені кажуть, що всяку користь з війни, котрої властиво нема, віднесе Німеччина, а шкоду понесе Америка.

Обмежений довіз амуніції з Америки.

СТОКГОЛЬМ. Після донесень з Нового Иорку впаинула бльокада підводних лодок надзвичайно на довіз амуніції з Америки до держав коаліції. Довіз від 2. до 8. обмежено на 60%.

В Анґлії скрутно.

ЦІРІХ 16 лютого. „Neue Zürbher Zeitung“ подає вістку з Ротердаму, що положенє Анґлії в наслідок війни підводними лодками стало дуже поважне. Всякий довіз живности до Анґлії, Голяндії і Скандинавії устав цілковито від 8 днів. В послідних трох днях потонуло знов 21 кораблів (75.000 тон).

Напружене відносин між Грецією з коаліцією.

МЕДІОЛЯН. До „Secolo“ доносять з Атен, що відносини між коаліцією а Грецією знов стали напружені. Дипльомація союзників невдоволена із способу переведення ультиматту і каже, що союзи резервістів розвязано тільки про око, та що укрито ще богато оружя.

Недостача поживи в Фінляндії.

КОПЕНГАҐА. До „Berlingske Tidende“ доносять з Гапаранди: Діймаюча недостача збіжа і инших середників поживи, яка настала від досить давна в Фінляндії, приймає тепер застрашаючі розміри. Союз імпортерів поживи з Фінляндії заявляє, що не повело ся спровадити достаточної скільксти споживних артикулів.

Успіхи борби підводними лодками.

БЕРЛІН. Бюро Вольфа доносить: Протягом 24 годин одна наша підводна лодка знов затопила: один поміничий кружляк, два помічні кружляки або транспортові пароходи і один транспортовий пароход о загальної поємности 51.800 тон. Ладунок 6 пароходів і одного вітрильника, про котрих затопленє донесено дня 13. с. м. складав ся: в 100 тон еїна, 1500 тон пшениці, 2000 тон нафти до Анґлії. Взято в полон 3 капітанів, 2 інжинірів, 1 телеграфіста. Два пароходи були зоружені.

БАРЦЕЛЬОНА. Моряки, що прибули з Александрії, доносять, що в часі між 20. а 29. січня перед пристанею підводні лодки затопили два англійські пароходи зі збіжем, поємности 12.000 і 10.000 тон. Портові робітники в Александрії оповідають, що курсуючі там анґлійські кораблі шпитальні служать виключно до перевозу війск і воєнного матеріялу до Солуня.

КОПЕНГАҐА. Переговори між властителями кораблів а морямами в справі підвисшеня воєнного додатку і суми убезпечення розбили ся. Се рівнає ся здержаню цілої данської плавби.

КОПЕНГАҐА. Дневник „National Tidende“ доносить з Християнії, що Норвегія втратила в січни 14 кораблів загальної поємности 66.484 тон.

БЕРНО. Властителі кораблів в Барцельоні і Більбао висказали бажане підняти плавбу, але жадають від правительства убезпечення житя кождого моряка і відшкодовання.

ЛЮҐАНО. Француський торпедовець 317 загинув д. 28 грудня.

ЛЬОНДОН. Англійські пароходи „Elicia“ і „Ferga“ та рибацький пароход „Король Альфред“ затоплено.

ЛЬОНДОН. Урядово. Рішено, що торговельний уряд на час війни обійме в посідане всі копальні вугля в Анґлії.

Жадайте всюди „Українського Слова“!

На скровавленім поли.

(З щоденника ополченця).

Почтовий голуб.

Одного дня пополудни приніс жовняр застріленого почтового голуба. І коли ми всі пильно приглядали ся сій птиці, на якої сталево-сірих крилах лягла бліда червоність крови, офіцир старанно переглядав перо за пером, аби відкрити малесенький лист, який звичайно дають тим крилатим післанцям до перененя.

На легких крилах, випущений зі своєї клітки. Він підняв ся в гору і відразу своїм інстинктом найшов дорогу. Несвідомо ніс він на своїх крилах вістку шпигунства. Скоро летів понад ліси і поля, села і міста, не зважаючи на ніщо, послушний тільки сій таємній, інстинктовій силі, що казала йому дістати ся назад у свою попередну вітчину. І не свідомо на своїх крилах ніс вість, призначену для ворога, яка могла спричинити соткам і тисячам людий страшні калицтва і смерть.

І тепер сей несвідомий післанець з закровавленими крилами лежав на столі полкової канцелярії...

Мала невинна жертва кровавої війни.

Собаки.

Се було коло півночі. Огонь ворожої артилерії перемінив у правдивий гураґан бурі. Тріскаючі ґранати безнастанно ревіли, неначе розривані на куски, голодні льви.

Я не міг заснути і тому вийшов зі села на чисте поле і став дивити ся на тисячі за палаючих ся огників на виднокрузі. То тут то там безнастанно підскакували, запалювали ся і гасли маленькі огники. Здавало ся, неначе якісь великани поміж чорним небом і ще чорнійшою землею стали бавити ся запаленими смолоскипами. А до того замісць музики приґравало їм вите соток голодних звірів. В селі, з якого я вийшов, трясли ся стіни і дзвонили вікна. А тут, де я тепер стояв, під моїми ногами трясла ся земля неначе під ударами землетрясеня.

Рев ставав з кождою секундою голоснійший, а на мою душу наляг не важкий страх перед небезпекою, але якась боязнь сотворіння перед чимсь невідомим. Чи се можливо, — питав я сам себе — що людина може сього слухати, щоб не закаменіти від холодного перестраху? Чи се можливо, щоби були такі люди, які серед того пекольного реву, коли світи валять ся і падуть на землю цілі зорі, могли видержати там, в середині, під тонкою верствою насипаного піску і не попасти в божевілє? І остаточно, чи се є можливе, щоб та страшна хуртовина огню і олова могла бути ділом людських рук?

І я не міг найти на всі ті питаня моєї душі.

В селі, з якого я вийшов, нараз почала скавуліти пробуджена зі сну собака. Голос сумно розходив ся по ночі. Довгими, болючими тонами біг полем. Се був плач нерозумної німини, що жалібним голосом висказувала свій перестрах.

І ніщо в сій війні не потрясло більше мою людською душею, як се вите собаки серед темної ночі.

(„Амер. Своб.“)

НОВИНКИ.

— **Українці у цісаря.** Цісар приняв дня 15. с. м. на приватних авдієнціях адмірала арх. Карла Стефана, маршала пол арх. Фридриха, міністра заграничних справ Черніна, бар. Бека, міністра Трнку і послів Романчука та Костя Левицького.

— **Зміна адреси У. С. С.** Дотеперішна адреса (Etappenpost 182) до Коша У. С. С., вишколу новобранців і Леґіону, змінена на Etappenpost 445.

— **Вісти з Буковини.** Видавана в Празі часопись для буковинських виселенців, приносить в послідним числі ось які вісти про Чернівці: Фаля збігців, що еміґрують на Буковину росте з кожним днем. В самій столиці Буковини осіло доси 200.000 Румунів. Чернівці роблять під сю пору враженє величезного, густо заселеного міста. На всіх улицях повно людий. Усі помешкаия яких не заняли російські уряди, перемінено на масові кватири для румунських збігців. Дорожнеча нечувана. Кільо цукру коштує 3 рублі. В місті є лад і порядок. Управляють містом Росія и. Румуни безуспішно домагають ся, щоби їм передати управу міста з огляду на велике число румунського населеня. Сумної слави буковинський москвофіль Ґеровський, що в часі першого наїзду, мав необмежену власть, втратив у Росіян ласку і тепер його не видно в Чернівцях. Чутки, будьто би Росіяни знов вивезли кільканайцятьох австрійських горожан на Сибір, не провірили ся.

— **Школа на еміграції.** Ц. к. управа бараків для збігців в Ґміндї отворила українську низшу ґімназію враз з приготовляючою клясою для учеників середних шкіл. Наука в згаданій ґімназії вже розпочалась і веде ся кваліфікованими силами. Дирекція сеї ґімназії взиває молодіж, що перебуває по ріжних бараках, кватирах і т. д., щоби як найскорше прибували до Ґмінду і вписувались до школи.

Ц. к. управа подбала також про відповідне приміщенє в бурсі, де ученики мають нагляд, опіку, одіне і харч безплатно. Ученики, що бажають користати з сего доброділства, нехай безпроволочно прибувають до Ґмінду.

— **Концерт в честь Тараса Шевченка** відбуде ся заходом укр. молодіжи ц. к. акад. ґім. у Львові дня 20. лютого 1917 р. в сали муз. тов. ім. Лисенка. Програма: Вступне слово — тов. Р. Ластовецький VII. 1. М. Гайворонський: Стрілецьким шляхом — муж. хор. 2. Chopin: „Impromotu“ — форт. сольо. тов. В. Ю. Дрималик VIII. 3. Шевченко: „Іван Підкова“ декл. тов. Ю. Кордюк. IV. 4. Wieniawski: Legende — скрип. сольо, тов. Кришгальський. VII. 5. Mendelsohn: II. Concert — квартет. тов. С. Дозорський. VII. Р. Криштальський, VII. Барвич, VII. Л. Туркевич VI. 6. Verdi: Увертура до опери „Nabu odonosor“ — орхестра. 7. Шевченко: „Посланє“, декл. — тов. Берест. VII. 8. Klengel: Concertino C-dur I. часть, чельове сольо — тов. Туркевич, VI. 9. Лисенко: „Утоплена“, міш. хор в супр. форт. Початок о годині $6^{1}/_{2}$ вечером.

— **Патріотичні дівчата.** Громада Більче дрогобицького повіта заколядували на добродійні цілі квоту 208 кор. 32 сот. з якої призначено; 52 кор. 8 сот. на місцеву церков, 52 кор. 8 сот. на спалені церкви перемиської дієцезії, 51 кор. 8 сот. на укр. комітет для сиріт в Перемишли і 52 кор. 8 сот. на волинські школи.

— **Проф. Смолька інформує далі.** Проф. Смолька, автор німецької книжки п. з. „Die reussische Welt“ видав в Берні новий „твір“ на француській мові п. з. „Les Ruthènes et les problèmes religiau du monde russien“. Про наукову вартість того „наукового твору“ як і про його тенденцію не треба мабуть і говорити. Проф. Смолька виступав все як непримиримий і заїжертий ворог всего, що українське. Таким духом навіяна і його послідна книжка.

— **Уступленє арх. Фридриха з становиська заступника начального вожда.** Цісар звільнив арх. Фридриха з становиська заступника начального вожда і приділив його до диспозиції головної управи армії.

— **Українці на католицькій конференції в Ціріху.** В католицькій конференції, що відбувається ся в Ціріху. а про котру ми вчера донесли, заступлені також Українці в особах дра Костя Левицького і дра Лукашевича.

— **Важні особистії зміни в польській раді стану.** До польської ради стану мають увійти отсі найвизначнійші личности в Королівстві: кн. З. Любомирський (президент Варшави), кс. прелат Хелміцкий (найспосібніша, як кажуть, голова в Королівстві) і ґр. Ю. Тарновський. Хто з дотеперішних членів ради має їм зробити місце, ще не знати.

— **Під знаком безплодности.** Такий є заголовок-статі в „Gazet-i wieczorn-ій“, у якій обговорюють ся відносина в Королівстві польським Виходить ясно, як на долони, що з великого шуму лишило ся богато... диму, а реальних успіхів покищо нема. Ось вступ: „Минули саме два місяці від хвилі уконституованя Ради Стану, минуть небавком чотири місяці від падолистового акту, а прецінь який маленький реєстр плодів та здобутків в користь польської дер-

жавности! Натомість — жалко признати — росте постійно в безконечність книга постулятів і жалоб“.

В такій тонації співає ся дальше пісоньку, якої, видно, вже довше таїти не сила...

— Росія шукає нових доріг. Петроградське акційне товариство для справ плавби, промислу і торговлі „Сибір“, задумує урядити в 1917 р. безпосередну комунікацію між східним побережем Америки а устєм рік Об і Енісей через море Карійське. Перші пароходи мають з кінцем вересня або з початком жовтня причалити до Ново Николаївська над рікою Об і в Красноярську над рікою Енісей.

— Пожежа фабрики пороху. З Парижа доносять, що фабрику пороху в Невіль сір Саон знищила пожежа. Кільканайцять осіб згинуло, 52 ранені.

— Перґрупованє російських військ. З Цюріха доносять, що Росіянам удало ся переґруповане їх військ по приході свіжих підмог. Доконано поділу на чотири ґрупи армії. Перша під ґенералом Рузьким коло Риґи і над Двиною, друга під Евертом коло Баранович, трета під Брусіловим на Волини і в східній Галичині, четверта, ново утворена, під ґенералом Гурком на Буковині і в лісних Карпатах.

Послідні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ

З дня 17. лютого 1917.

Східний фронт.

Від нині рана наступав неприятель на наші становища на північний захід від Герстрау. Бої ведуть ся.

Коло Станиславова на полудне від Зборова і Бережан відперли наші полеві сторожі сильнїйші російські вивідні відділи.

На італїйськім і півд.-східнім фронті.

Не було ніяких важнїйших подій.

Заступник шефа Генерального штабу
пільний маршалок-поручник Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

З д. 17. лютого 1917:

На західнім фронті:

Фронт пільного маршалка баварського наслїдн. престола Рупрехта:

На фронті Артоа і в области Соми особливо по обох берегах Анкри зрозла артілерійська борба до значної сили. На богатьох місцях відкинено анґлїйські вивідні відділи, на полудне від Міромон відперто сильнїйший наступ виконаний по приготованю барабанним огнем.

Фронт пруськоого наслїдника престола:

Над Єен, на захід від Бері о Бак і в Шампанії на південь від Рішон не повелись француські наступи. Наші летнячі ескадри обкинули обильно бомбами важні уряджена поза ворожим фронтом, над Сомою вилетіло богато ворожих муніцийних маґазинів у воздух. Гук і потрясене були чутні аж до Ст. Кентен.

На східнім фронті:

Фронт ґенерала пільного маршалка князя Леопольда Баварського:

Коло Ілукшти, на південний захід від Луцька, коло Зборова на полудне від Бережан і на південний захід від Станиславова не повелись російські підприятя.

Фронт ґенерала полковника арх. Йосифа.

На узгірях, на північ від долини Ойтос розвинули ся від рана бої.

Фронт маршалка пільного Макензена і Македонський:

Положене при малій діяльности боєвій не змінило ся.

Перший ґенеральний квартирмайстер Людендорф.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

ОПОВІСТКИ.

Неділя дня 18. лютого 1917.

Нині: 18. лютого. гр.-кат. Агатія, римо-кат. Флявіюша.

Завтра: 19. лютого гр.-кат. Вукола, римо-кат. Конрада.

○ Виділ Товариства сьв. Ап. Павла просить П. Т. членів всі письма, як також грошеві посилки адресувати: Виділ Т-ва сьв. Ап. Павла у Львові гр. кат. дух семинарія з листами Вп. о. ректора Іларія Паньківського.

○ Український Народний театр „Бесіди“. Саля товариства ім. Лисенка при ул. Шашкевича ч. 5.

В неділю дня 18 лютого, по полудни о 3 год. по знижених цінах „Перехитрили“ нар. опер. на 3 дії М. Кропивницького.

В неділю, дня 18 лютого, вечером о 7 год. „Любов бідного Маркіза“ штука на 5 дій, 6 віделон О. Фиета, в перекладі Ст. Сїдецкого.

Білети можна скорше набути в „Народній Торговлі“, а в день представленя при касі театру в год. 5 по пол. 2—2

Видає і відвічає за ред. Д-р Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.